

Dr. Horváth Attila
attila.horvath@uni-nke.hu

**Dr. h.c. Ungvár Gyula DSc, ny. mk. altábornagy
(1931-2013)**



Életének 82. évében hosszú türelemmel és méltósággal viselt betegség következtében elhunyt Dr. h.c. Ungvár Gyula DSc, ny. mk. altábornagy, Professor Emeritus, a hadtudomány kiemelkedő egyénisége, az MTA IX. Osztály Hadtudományi Bizottság tagja.

Keveseknek adatik meg, hogy ilyen eredményekben gazdag életpályát éljenek meg. Ungvár Gyula karrierje két részre osztható, az egyik a haderőben, mint fegyverzettechnikai szakember és vezető, a másik a katonai felsőoktatás és a hadtudomány területén. Ennek a gazdag életútnak a statisztikai szemléletű ismertetése sem fér el egy rövidre szabott megemlékezésben. Ezért az egykori tanítványok nevében csak a főbb állomások bemutatásával lehet méltó módon megemlékezni a Magyar Honvédségben, a katonai felsőoktatásban, a hadtudósok és a magyar tudományos közéletben egyaránt, méltán elismerésnek örvendő táborkról, Gyula bácsiról.

Ungvár Gyula 1931. március 15-én született Budapesten. 1950-ben lett katona. 1953-ban a Tulai Fegyverzettechnikai Főiskola elvégzése után főhadnagyként avatták tisztté. 1957 és 1963 között Moszkvában és Penzában szerzett fegyver- és rakétamérnöki diplomát. Sikeres katonai pályát élt meg. 1953 és 1955 között a HM Fegyverzeti Csoportfőnökség Fegyverellenőrzési Osztály osztályvezető-helyettese, 1963 és 1965 között az 5. hadsereg fegyverzeti, majd rakéta osztály vezetője volt. 1965 és 1985 között az 5. hadsereg rakéta és fegyverzettechnikai szolgálat főnöke.

1982-ben nevezték ki vezérőrnaggyá. 1985 és 1989 között a HM Fegyverzettechnikai Főcsoportfőnök első helyettese, 1989 és 1991 között a HM Anyagi Technikai Főcsoportfőnök helyettese. 41 évi szolgálat után vonult nyugállományba 1991. április 1-jén, szolgálati ideje alatt 19 kitüntetést kapott.

Az elért beosztás és rendfokozat, illetve a kapott kitüntetések nagy száma mellett hivatásos katonai pályájának sikerességét jelzi az is, hogy Magyarország XX. századi történetében a harmadik nagy léptékű haderő- és haditechnikai fejlesztés egyik szakmai vezetője lehetett. Munkájának eredményességét az alábbi tevékenységek fémjelzik:

1965-től 1985-ig rendszerbe állította:

- a 76, 85, 100 mm-es páncéltörő lövegeket,
- az RPG-7 kézi rakéta és az SZPG-9 HSN páncéltörő rendszereket,
- a 3M6 SHELL, a MALJUTKA, a FAGOTT, a KONKURSZ irányítható páncéltörő rakétarendszereket,
- a 85 mm-es légvédelmi löveg és az önjáró 4 csövű 23 mm-es lokátor vezérelt SILKA légvédelmi löveg rendszert,
- az IGLA-1, IGLA-2, vállról indítható és a SZTRELA 1, SZTRELA 10 légvédelmi rakétákat,
- a KUB, a KRUG nagy hatótávolságú légvédelmi rakéta komplexumot,
- a BM-21 SV, a 22 mm-es GVOZDIKA és a 152 mm-es AKÁCIA önjárolőveget,
- az R-30 és az R-70-es harcászati rakéta rendszert,
- az R-170 és az R-300-as és hadműveleti-harcászati rakéta rendszert,
- P-12-15-40-es felderítő, a PRV-9, 11-es magasságmérő és a SZURN rakétavezérlő lokátorokat.

Kidolgozta és bevezette:

- a 6 fokozatú egység TKR-t (Technikai Kiszolgálási Rendszert),
- a MIR-t (Megbízhatósági Információs Rendszert).

Megépítette:

- a SILKA kiképző TRENAZSÖR rendszert.

Létrehozta:

- a 47. hadsereg fegyverjavító zászlóaljat, és bevezette a komplex javítási rendszert.

Csak kevés embernek adatik meg, hogy nyugállományba vonulása után haláláig aktív életet élhessen. Ennek az volt feltétele, hogy a hivatásos katonai szolgálati ideje alatt aktív tudományos tevékenységet folytasson. 1983-ban sikerrel védte meg a hadtudomány kandidátusi értekezését, majd 1984-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen műszaki doktori (dr. tech) fokozatot szerzett. Nem elégedett meg a CSc és a dr. tech tudományos fokozatokkal, 1993-ban sikerrel védte meg az MTA doktori értekezését. Még ebben az évben a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia parancsnokának hívószavára a katonai felsőoktatásban kezdett el dolgozni. Aktívan részt vett a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) megalapításában és a doktori (PhD) képzés elindításában. 1996-ban habilitált, a köztársasági elnök 1997-ben nevezte ki egyetemi tanárrá. 1997 és 2001 között a Doktori Iskola „F” Alprogram Tanács elnöke, 2001-ben az egyik alapítója a Katonai Műszaki Doktori Iskolának, amelynek haláláig törzstagja volt. 2000 és 2006 között a MAB Hadtudományi Szakbizottság elnöke. A 70. életévének betöltése után egyetemi tanárként is nyugállományba vonult. Az aktív oktatói és kutatói munkával azonban nem hagyott fel, 2001-től a ZMNE Professzor Emeritusa, majd annak megszűnése után 2012-ben a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen is megkapta a Professzor Emeritus címet. Kutatói és oktatói tevékenysége mellett, aktív közéleti szerepet is vállalt, 1999-től a ZMNE megszűnéséig az egyetem Professzori Tanács elnöki tisztét töltötte be.

Szakmai hozzáértése, tudása a logisztikai szolgálat és a hadtudományért való elkötelezettsége megkérdőjelezhetetlen volt. A szakmai tudás elismerése olyan fontos volt számára, hogy azon a kollégák részére, akik valamilyen okból nem tudtak tudományos fokozatot szerezni, 2000-ben kezdeményezte a Pro Militum Artibus (a Hadtudományért) kitüntető cím adományozását és odaítélését. Az elért sikerek mellett megnyerő egyénisége is hozzájárult ahhoz, hogy a Magyar Honvédség nagytiszteletű tábornokává, a magyar hadtudomány elismert kutatójává, és az egyetem népszerű polgárává tette. Ez számára legalább olyan fontos volt, mint a kitüntetései mellett megkapott díjak és elismerések. Munkája elismeréseként 1990-ben Stromfeld Aurél Díjat, 2000-ben Zrínyi Miklós Díjat, 2002-ben Bolyai Emlékérmeket kapott. 2006-ban altábornaggyá nevezték ki. 2007-ben a ZMNE Szenátusa tiszteletbeli doktorrá nyilvánította és a doctor honoris causa cím használatára jogosította fel.

Kollégái, barátai és tanítványai tudták, hogy súlyos betegséggel küszködik, de ez a munkájában nem akadályozta. Tisztelői az tartották, hogy a család mellett a munka élteti, „addig él, amíg dolgozhat” mondták róla. 2013. február 22-én a kór és a kor győzött a szüntelen tenni akarás felett. Emlékét kegyelettel megőrizzük.